

Soutěžní zadání

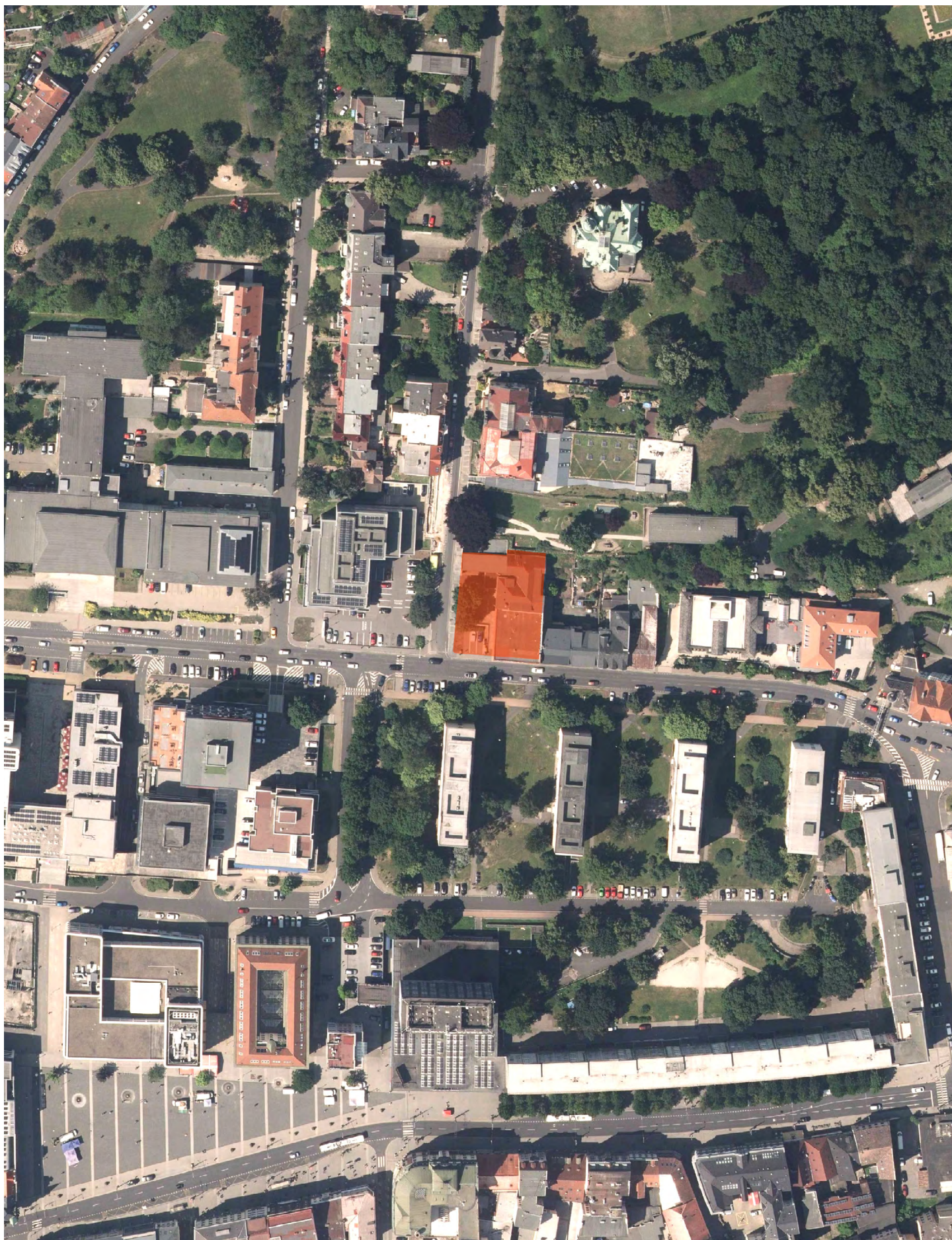
Národní dům v Ústí nad Labem vstupuje do nové etapy své historie a hledá podobu moderního, variabilního interiéru, který naváže na jeho kulturní odkaz a otevře prostor pro současný společenský život i nové formy využití.

Porota

Pavol Paňák
Michaela Horáková
Veronika Kommová
Jan Proksa
Miroslav Pazdera

Jan Kvasnička
Věra Nechybová
Tomáš Vlach
Barbora Havrlová
Jan Vítek

Termín podání
žádosti o účast
|25|09|2026|

Úvodní slovo

Národní dům je místem, které po desetiletí spoluutváří kulturní život našeho města. Setkávaly se zde generace návštěvníků, umělců i pořadatelů, uskutečnily se zde tisíce akcí. Dramaturgie Národního domu bohužel od devadesátých let, kdy objekt sehrál důležitou roli v nabídce koncertů v Ústí, stagnovala a odcizila se mladé generaci. Ruku v ruce s tím se zhoršoval i stav objektu.

Jako správce Národního domu cítíme povinnost navázat na bohatou historii objektu, dát mu novou energii a otevřít jej širšímu spektru kulturních aktivit a návštěvníků. Věříme, že promyšlená rekonstrukce může vytvořit živé a inspirativní místo, které bude přirozeným centrem setkávání, tvorby a sdílení. Místo, které bude atraktivní i pro mladší generace.

Do této soutěže proto vstupujeme s odvahou hledat nová řešení a s důvěrou v kreativitu jejích účastníků. Nad dispozicí prostor, variabilitou, řešením interiéru i exteriéru včetně venkovní terasy, řešením akustiky nebo fungováním barů jsme strávili desítky hodin. Napadla nás řada řešení, ale nakonec jsme si řekli, že správná cesta je vypsát soutěž, z níž vzejde nejlepší řešení. Nebojíme se ani radikálních změn, nelpíme na zachování názvu Národní dům, jsme otevření. Samozřejmě budeme omezeni rozpočtovými možnostmi nebo provozní udržitelností, ale právě i tato omezení jsou tou pravou výzvou. Těšíme se na všechny návrhy, které pomohou napsat další kapitolu příběhu Národního domu a posílí jeho význam pro Ústí nad Labem i celý region.

Jan Kvasnička

ředitel Kulturního střediska města Ústí nad Labem

Vývoj města Ústí nad Labem

Ústí nad Labem vzniklo jako středověké královské město při důležité obchodní cestě podél Labe. Jeho historické jádro se formovalo kolem tržiště a zůstalo po staletí uzavřené v městských hradbách.

Zásadní proměna přišla v 19. století s nástupem průmyslové revoluce. Po odstranění hradeb se město rychle rozšířilo, počet obyvatel několikanásobně vzrostl a Ústí se díky železnici, říční dopravě a průmyslu zařadilo mezi významná centra severních Čech.

Další vrstvu městské struktury přinesl přelom 19. a 20. století – vznikly činžovní bloky, vilové čtvrti i nové veřejné instituce. Druhá světová válka však znamenala rozsáhlé zničení historického centra a následnou poválečnou obnovu.

Klíčovým momentem pro podobu dnešního centra se stala urbanisticko-architektonická soutěž z roku 1963, která navrhla komplexní přestavbu centrální části města. Koncepce upřednostnila modernistické pojetí městského centra a zachovala především dominantní historické kostely, zatímco řada původních staveb ustoupila nové výstavbě. Výsledkem je specifická městská struktura, v níž se prolínají fragmenty historického města s rozsáhlými poválečnými a modernistickými zásahy. Současné centrum tak představuje otevřenou urbanistickou vrstvu, jejíž další rozvoj je předmětem diskuse dodnes.

Historie Národního domu v Ústí nad Labem

Národní dům se nachází na Velké Hradební ulici, která vznikla v polovině 19. století na místě zaniklých městských hradeb. Základem dnešního objektu je měšťanský dům s hostincem postavený roku 1853. Součástí areálu byla od počátku zahradní restaurace, kuželná a zahradní pavilon pro společenské a hudební produkce. V poslední čtvrtině 19. století byly tyto prostory postupně rozšiřovány. Původní zahradní salon byl přestavěn na taneční sál, doplněn o jídelnu, hostinské pokoje a další zázemí. Přestavby z let 1895–1899 daly objektu podobu, která je v hlavních rysech zachována dodnes.

Na počátku 20. století byl dům dále rozšířen o nové dvoupodlažní křídlo orientované do ulice Na Schodech. Vedle restauračního provozu sloužil jako místo společenských setkání, kulturních akcí, vzdělávacích aktivit a spolkového života. Za první republiky se stal jedním z hlavních center české menšiny v Ústí nad Labem; nacházely se zde spolkové místnosti, sál s jevištěm, restaurace, hostinské pokoje i knihkupectví a nakladatelství.

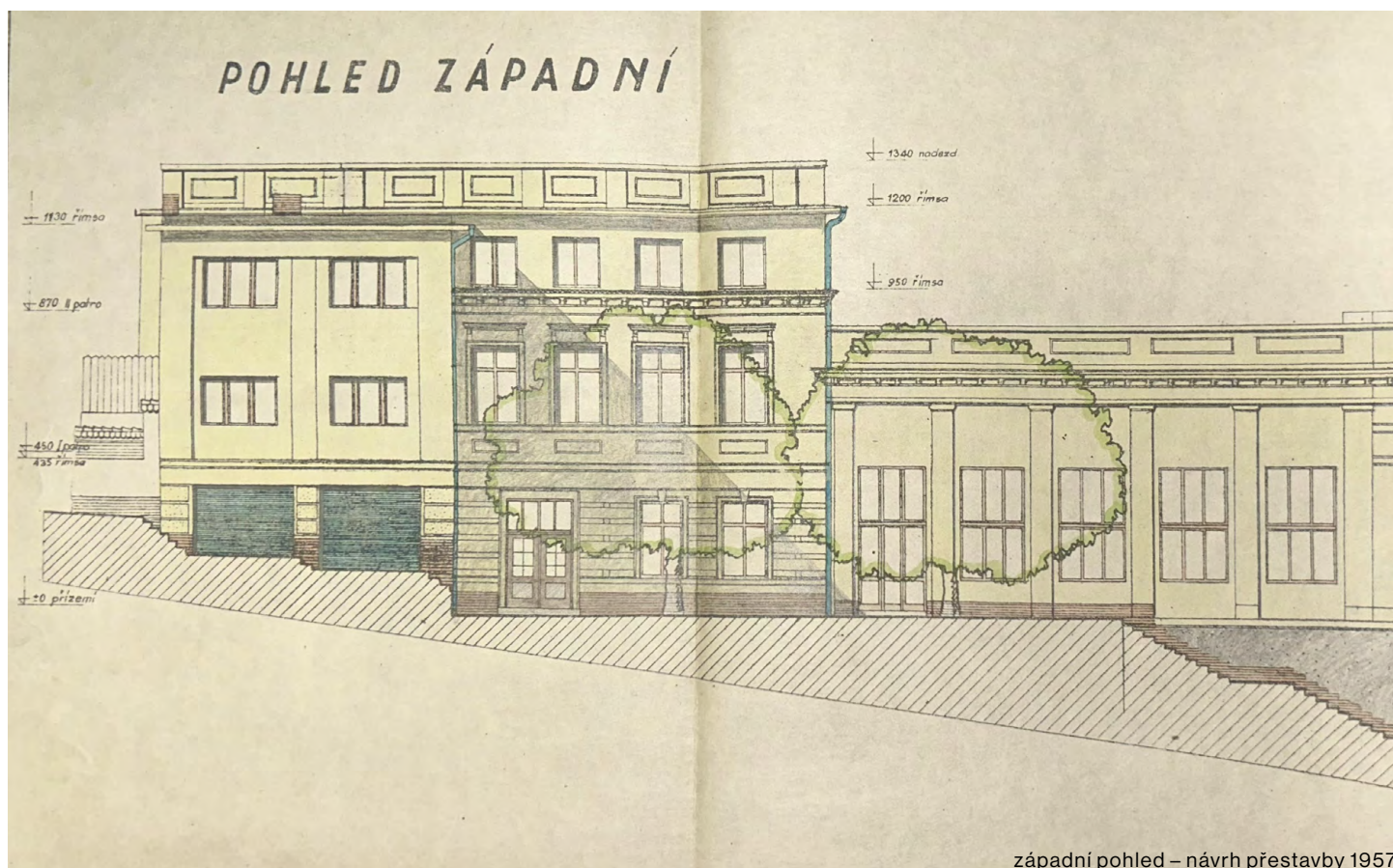
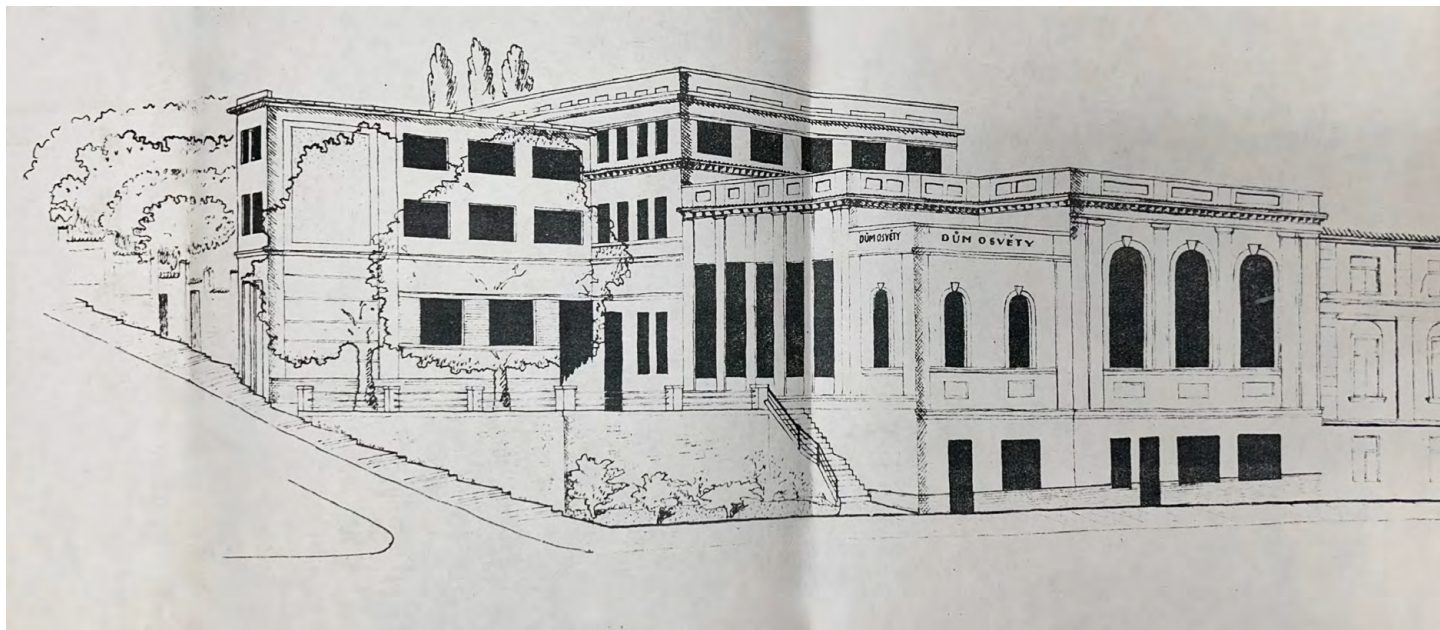
Po druhé světové válce objekt pokračoval ve své kulturní funkci pod názvem Dům osvěty. V 50. letech prošel poslední významnou stavební úpravou, při níž byly části suterénu přeměněny na kanceláře, a původní neorenesanční fasáda byla nahrazena novým architektonickým řešením odpovídajícím dobovým představám. V následujících desetiletích budovu využívaly kulturní a správní instituce města; sídlila zde správa kulturních zařízení, kulturní střediska, nakladatelství i redakce regionálního tisku. Součástí života domu byla také divadelní činnost – v 60. a 70. letech zde působilo

Národní dům kolem roku 1920

Kladivadlo, předchůdce dnešního Činoherního studia. V roce 1989 se zde zároveň zformovalo ústecké Občanské fórum.

Národní dům si po celou svou historii zachoval charakter místa určeného pro veřejný, kulturní a společenský život. Jeho dnešní podoba je výsledkem několika stavebních etap od poloviny 19. století do druhé poloviny 20. století, které odrážejí proměny společenských potřeb i městského prostředí.

západní pohled – návrh přestavby 1957

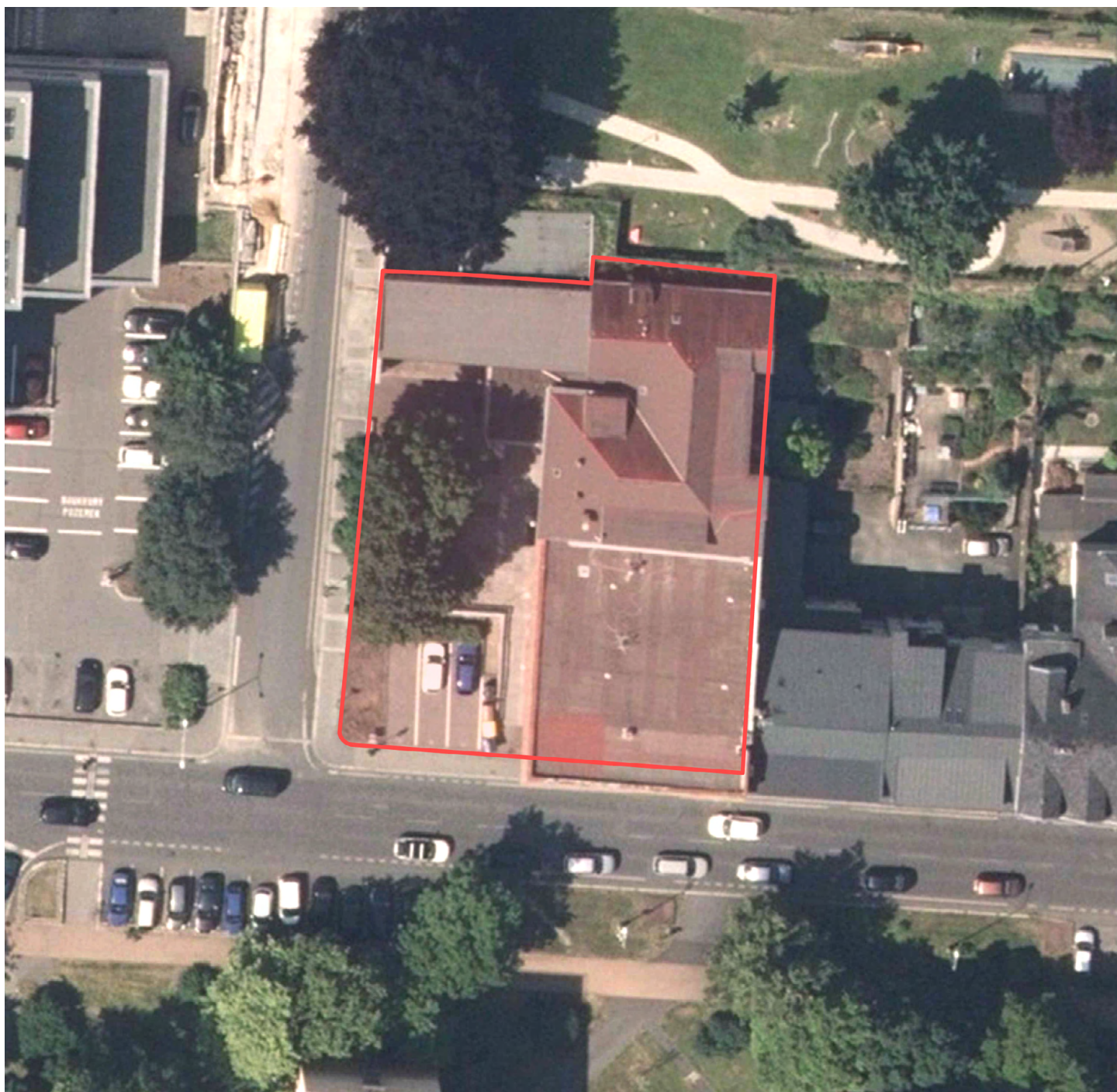
Okolí Národního domu

1	Řešené území	10	Dům kultury
2	Knihovna	11	Krajský úřad
3	Mateřská škola	12	Magistrát města
4	Základní škola	13	Palác Zdar
5	ZUŠ	14	Mírové náměstí
6	Letní kino	15	Finanční úřad
7	ZUŠ	16	Kostel Nanebevzetí Panny Marie
8	Knihovna	17	OC Forum
9	Dům dětí a mládeže	18	Hlavní nádraží

Řešené území

Celková výměra řešeného území činí $x \text{ xxxm}^2$ a zahrnuje objekt, který se nachází na parcele č. 2393, a parcelu č. 2394, která je součástí arálu. Řešené pozemky jsou ve vlastnictví Statutárního města Ústí nad Labem a jsou svěřeny do hospodaření příspěvkové organizaci Kulturní středisko města Ústí nad Labem.

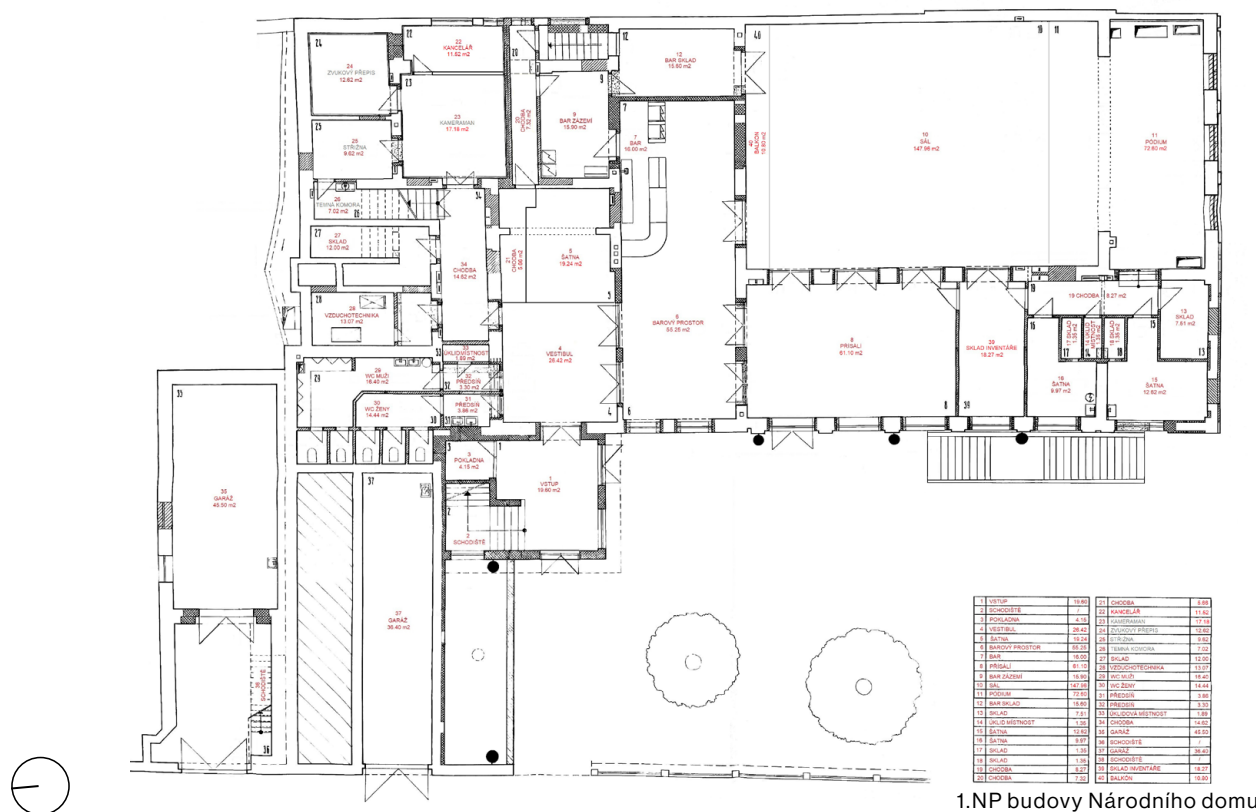
Současný stav Národního domu

Národní dům v současnosti funguje jako kulturní a společenské centrum s několika provozně odlišnými částmi. Hlavní prostor tvoří koncertní sál v 1. nadzemním podlaží s kapacitou až 350 návštěvníků, doplněný o zázemí pro účinkující i veřejnost. Součástí objektu je dále klubový provoz s vlastním vstupem z ulice, zahrnující menší sál pro přibližně 80 osob a komorní prostor v podzemním podlaží s kapacitou okolo 40 návštěvníků. V budově se dále nachází kancelářské, vzdělávací a provozní prostory včetně garáží.

Objekt si dlouhodobě zachovává kulturní využití, jeho prostorové uspořádání však již neodpovídá současným požadavkům na provoz moderního kulturního centra. Vedle nutné obnovy technických systémů budovy – zejména vzduchotechniky, elektroinstalací a vytápění – je cílem rekonstrukce také přehodnocení dispozice a provozních vazeb mezi jednotlivými částmi objektu.

Hlavní sál dnes představuje kompromis mezi různými typy akcí. Pro velké koncerty je jeho kapacita limitující, zatímco pro komornější program bývá prostor naopak předimenzovaný. Současné řešení zároveň nabízí jen omezenou míru variability a neposkytuje dostatečné podmínky pro různé formy scénického využití. Nedostatky se projevují také v oblasti technického zázemí, akustiky a provozního komfortu. Chybí vhodně integrované zázemí pro světelnou a zvukovou režii, prostory pro zkoušky a odpovídající hygienické zázemí pro účinkující. Problematické je rovněž šíření hluku mezi jednotlivými provozními budovy i do sousedních objektů.

Rekonstrukce představuje příležitost proměnit Národní dům v současnou, flexibilní a technicky odpovídající kulturní centrum, které bude schopné reagovat na široké spektrum kulturních, společenských i komunitních aktivit.

1.NP budovy Národního domu

Zadání

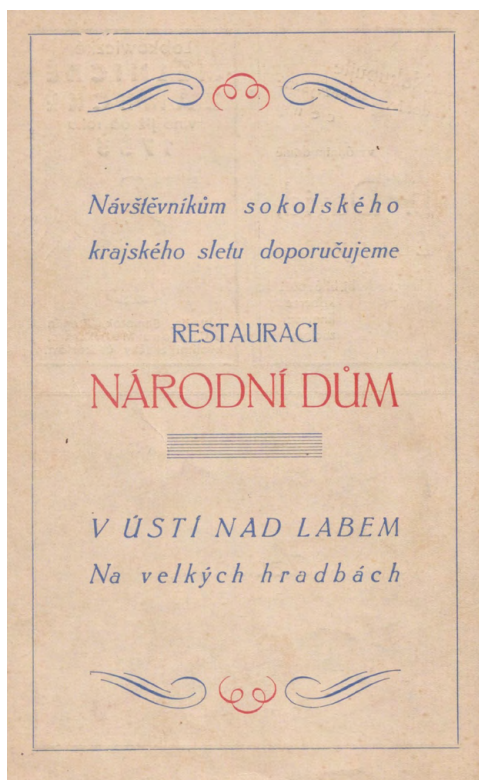
Cílem rekonstrukce je proměnit Národní dům v otevřené, současné a výrazně multifunkční kulturní centrum, které bude atraktivním místem setkávání, tvorby i prezentace kultury. Ambicí není pouze obnova historické budovy, ale vytvoření živého městského centra schopného reagovat na proměnlivé potřeby kulturního života a oslovit nové generace návštěvníků.

Návrh by měl pracovat s vysokou mírou flexibility a umožnit využití budovy pro široké spektrum aktivit – od koncertů, divadelních představení a konferencí po komunitní akce, klubový program, přednášky, projekce nebo taneční produkce. Hledá se řešení, která umožní proměňovat kapacitu a charakter hlavního sálu podle typu akce a nabídnou různé režimy využití od komorních produkcí po větší koncertní a společenské události.

Vítané jsou návrhy, které pracují s variabilním jevištěm, flexibilním uspořádáním hlediště nebo možností transformace sálu na otevřený prostor pro stání a tanec. Důležitá je přitom integrace technického zázemí, kvalitní akustické řešení a vytvoření odpovídajících podmínek pro produkci současných kulturních akcí.

Národní dům by měl fungovat nejen ve večerních hodinách, ale jako aktivní městský prostor v průběhu celého dne. Součástí úvah může být vznik kavárny nebo baru s vazbou na veřejný prostor, využití venkovních ploch nebo vytvoření sdíleného zázemí pro kulturní a kreativní organizace. Klíčovým tématem je také vztah mezi jednotlivými provozy v budově a možnost jejich samostatného i společného fungování.

Předmětem soutěže není konzervativní obnova stávajícího stavu. Návrh může s budovou pracovat svobodně a hledat nové prostorové, provozní i architektonické kvality odpovídající současnému kulturnímu centru.

Reklama na restauraci
Národního domu, 1934

